

Prof. univ. dr. Anastasiu Crișu

Facultatea de Drept, Universitatea din București
(coordonator)

Asist. univ. dr. Cristian Bălan

Judecător la Judecătoria Sectorului 4 București

Corii-Cătălina Geană

Judecător la Judecătoria Constanța

Cristina-Georgiana Iordache

Judecător la Judecătoria Sectorului 1 București

Drept procesual penal. Partea specială

Caiet de seminar

Ediția a 2-a, revizuită și actualizată

Editura
Stamangiu
2022

TEMA 9

CĂILE EXTRAORDINARE DE ATAC CONTESTAȚIA ÎN ANULARE

I. FIȘA SEMINARULUI

1. Contestația în anulare

- ▶ *Hotărârile* supuse contestației în anulare → hotărârile penale definitive.
- ▶ *Motivele* de contestație în anulare:
 - judecata în apel a avut loc **fără citarea legală a unei părți** sau când, deși **legal citată, a fost în imposibilitate de a se prezenta și de a înștiința instanța** despre această imposibilitate;
 - inculpatul a fost condamnat, deși **existau probe** cu privire la **o cauză de încetare a procesului penal**;
 - hotărârea din apel a fost pronunțată de **alt complet decât cel care a luat parte la dezbaterile pe fond a procesului**;
 - instanța de apel **nu a fost compusă potrivit legii** ori a existat **un caz de incompatibilitate**;
 - judecata în apel a avut loc **fără participarea procurorului sau a inculpatului**, când aceasta **era obligatorie**, potrivit legii;
 - judecata în apel a avut loc **în lipsa avocatului**, când asistența juridică a inculpatului **era obligatorie**, potrivit legii;
 - ședința de judecată în apel **nu a fost publică**, în afară de cazurile când legea prevede altfel;
 - instanța de apel **nu a procedat la audierea inculpatului prezent**, dacă audierea era **legal posibilă**;
 - împotriva unei persoane s-au pronunțat **două hotărâri definitive pentru aceeași faptă**.
- ▶ *Titulari*:
 - procurorul;
 - părțile;
 - persoana vătămată.

- ▶ *Termen:*
 - **30 zile** de la comunicarea deciziei instanței de apel → lit. a), c)-h);
 - **oricând** → lit. b) și i).
- ▶ *Cererea de contestație în anulare:*
 - conținutul cererii → declararea și motivarea contestației;
 - instanța la care se depune contestația în anulare.
- ▶ *Suspendarea executării hotărârii atacate.*
- ▶ *Admiterea în principiu* a contestației:
 - limitele examinării cererii;
 - procedura de soluționare.
- ▶ *Procedura de judecare:*
 - participarea procurorului și a inculpatului;
 - citarea părților și a persoanei vătămate;
 - publicitatea ședinței de judecată și contradictorialitatea;
 - **procedura specială** → în cazul contestațiilor unde se invocă autoritatea de lucru judecat: soluționarea se face cu citarea părților interesate în cauza în care s-a pronunțat ultima hotărâre.
- ▶ *Soluții:*
 - **respinge** contestația → este tardivă sau nefondată;
 - **admite** contestația, desființează hotărârea atacată și procedează fie de îndată, fie acordând un termen, după caz, la **rejudecarea** apelului sau la rejudecarea cauzei după desființare.
- ▶ *Calea de atac* împotriva hotărârii pronunțate în contestație.

II. PRACTICĂ JUDICIARĂ

1. Cazul de contestație în anulare de la art. 426 lit. b) CPP. Imposibilitatea reanalizării cauzei de încetare a procesului penal, dacă instanța de apel a dezbătut și a analizat incidența acesteia

Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, decizia nr. 10 din 29 martie 2017^[1]

În interpretarea dispozițiilor art. 426 lit. b) CPP, instanța care soluționează contestația în anulare nu poate reanaliza o cauză de încetare a procesului penal, în cazul în care instanța de apel a dezbătut și a analizat incidența cauzei de încetare a procesului penal.

A interpreta altfel acest caz de contestație în anulare ar însemna transformarea contestației în anulare, cale extraordinară de atac, într-un apel deghizat, permițându-se, contrar legii, pronunțarea unei soluții diametral opuse, exclusiv pe baza unei interpretări diferite date aceluiași elemente avute în vedere de instanța de apel, de către judecători din cadrul aceleiași instanțe.

O nouă analiză a fondului cauzei poate fi dispusă, exclusiv, în ipoteza în care în cadrul contestației în anulare apar elemente noi circumscrise unei erori de procedură a instanței de apel, pornindu-se, în mod obligatoriu, de la principiul prezumției legalității hotărârilor judecătorești. Ca atare, orice aspect care a fost pus în discuția părților de către instanța de apel și cu privire la care s-a pronunțat definitiv constituie o chestiune care intră în puterea lucrului judecat, neputând fi invocată drept caz de contestație în anulare.

O interpretare contrară a textului de lege ar schimba natura juridică a contestației în anulare dintr-o cale extraordinară de atac, într-o cale ordinară de atac, adică în exercitarea unui nou control judiciar asupra fondului cauzei, prin posibilitatea reexaminării legalității și temeiniciei soluției instanței de apel care, pe baza probelor de la dosar, a examinat și motivat lipsa incidenței cauzei de încetare a procesului penal.

^[1] M. Of. nr. 392 din 25 mai 2017.

2. Calea de atac împotriva hotărârii pronunțate în procedura examinării admisibilității în principiu

Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală, Decizia nr. 5 din 4 martie 2015^[1]

(...) în practica Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție s-a reținut că este adevărat că dispozițiile art. 432 alin. (4) CPP stabilesc faptul că sentința dată în contestația în anulare este supusă apelului, iar decizia dată în apel este definitivă (...), dar aceste dispoziții reglementează procedura de judecare a contestației în anulare după parcurgerea procedurii prealabile, și anume admiterea în principiu, reglementată în art. 431 CPP. Așadar, dispozițiile art. 432 CPP nu sunt aplicabile speței, nefiind depășit momentul procedural al admisibilității în principiu. Chiar dacă speța invocată privește o decizie prin care s-a respins, ca inadmisibilă, contestația în anulare, în etapa reglementată în art. 431 CPP, considerentele privesc sfera de aplicare a dispozițiilor art. 432 din același cod, indiferent dacă instanța se pronunță prin sentință sau decizie în etapa admiterii în principiu.

Se mai impune precizarea că în ipoteza analizată nu sunt incidente dispozițiile art. 408 alin. (1) CPP, potrivit cărora „sentințele pot fi atacate cu apel, dacă legea nu prevede altfel”. Art. 408 alin. (1) CPP se referă la sentințele nedefinitive, pronunțate în procedura principală, iar nu în procedura specifică unei căi extraordinare de atac. În măsura în care sentința atacată pe calea contestației în anulare nu este susceptibilă de apel, fiind definitivă, sentința pronunțată în procedura admiterii în principiu cu privire la o astfel de hotărâre nu ar putea avea un regim juridic diferit din punctul de vedere al caracterului definitiv, al posibilității exercitării căii de atac ordinare a apelului.

Pentru considerentele arătate, hotărârile judecătorești pronunțate în etapa admiterii în principiu a contestației în anulare, etapă reglementată distinct în dispozițiile art. 431 CPP, sunt definitive.

Prin urmare, în temeiul art. 477 CPP, Înalta Curte de Casație și Justiție admite sesizarea formulată de Tribunalul Dolj, Secția penală și pentru cauze cu minori, și stabilește că hotărârea pronunțată în procedura examinării admisibilității în principiu a contestației în anulare, împotriva unei sentințe pentru care nu este prevăzută o cale de atac, nu poate fi supusă apelului.

^[1] M. Of. nr. 248 din 10 aprilie 2015.

3. Contestație în anulare. Cazul prevăzut în art. 426 lit. a) teza I CPP. Calitate procesuală

*Înalta Curte de Casație și Justiție, Secția penală,
decizia nr. 1425 din 14 aprilie 2010^[1]*

Cazul de contestație în anulare prevăzut în dispozițiile art. 426 lit. a) CPP poate fi invocat numai de către partea cu privire la care procedura de citare nu a fost îndeplinită conform legii pentru termenul la care s-a judecat cauza de către instanța de apel.

În consecință, în cazul infracțiunii de luare de mită, invocarea de către condamnați a neîndeplinirii procedurii de citare, conform legii, cu privire la denunțator nu atrage incidența dispozițiilor art. 426 lit. a) CPP, întrucât, pe de o parte, condamnații pot invoca numai neîndeplinirea procedurii de citare, conform legii, cu privire la aceștia, iar, pe de altă parte, denunțatorul care beneficiază de o cauză de nepedepsire nu are calitatea de parte în procesul penal.

4. Contestație în anulare. Cazul prevăzut în art. 426 lit. a) teza I CPP. Parte prezentă prin apărător ales

*Înalta Curte de Casație și Justiție, Secția penală,
decizia nr. 2670/2014^[2]*

La termenul de judecată din 26 iunie 2014, inculpata a fost reprezentată de apărător ales; la acel termen cauza a fost luată în dezbateri, formulându-se și concluziile asupra fondului.

Potrivit art. 353 CPP, înfățișarea unei părți în persoană sau prin reprezentant ori avocat ales acoperă orice nelegalitate survenită în procedura de citare. Așa fiind, se constată că, la 26 iunie 2014, data la care cauza a fost luată în dezbateri, procedura de citare cu inculpata a fost legal îndeplinită, aceasta fiind reprezentată, așa cum s-a arătat, de apărător ales, același care a susținut și cererea de contestație în anulare de față. Pentru considerentele expuse, cererea de contestație în anulare formulată de contestatoarele a fost respinsă ca inadmisibilă.

^[1] I. NEAGU, M. DAMASCHIN, A.V. LUGAN, *op. cit.*, p. 715.

^[2] I. NEAGU, M. DAMASCHIN, A.V. LUGAN, *op. cit.*, p. 715.

5. Contestație în anulare. Cazul prevăzut în art. 426 lit. a) teza a II-a CPP

*Înalta Curte de Casație și Justiție, Secția penală,
decizia nr. 1642 din 27 aprilie 2010^[1]*

Cazul de contestație în anulare prevăzut în art. 426 lit. a) teza a II-a CPP presupune îndeplinirea cumulativă a condiției ca partea să fi fost în imposibilitatea de a se prezenta la termenul la care s-a judecat cauza de către instanța de apel și a condiției ca partea să fi fost în imposibilitatea de a încunoștința instanța de apel despre această împiedicare. În cazul în care se află în imposibilitatea de a se prezenta, partea are obligația de a încunoștința instanța de apel, iar dacă nu și-a îndeplinit această obligație, deși avea posibilitatea de încunoștințare, inclusiv prin sistemele de comunicații, nu este incident cazul de contestație în anulare prevăzut în art. 426 lit. a) teza a II-a CPP.

Din examinarea textului legal rezultă că cele două condiții trebuie îndeplinite cumulativ: a) partea să fi fost în imposibilitate de a se prezenta; b) partea să fi fost în imposibilitate de a încunoștința instanța despre această împiedicare.

Fără a echivala, obligatoriu, cu forța majoră, „împiedicarea” trebuie să fie de neînvins, să fie nu numai obiectivă, dar și să nu fi putut fi prevăzută în mod normal, fiind incluse în această categorie de evenimente: o stare de război, o inundație, o înzăpezire, o epidemie – care a necesitat măsuri de carantină – sau un alt fapt neprevăzut ce a dus la întreruperea circulației între sediul instanței și locul unde se afla contestatorul. De asemenea, în această categorie de evenimente mai sunt incluse și alte situații: o boală gravă sau un accident, intervenite pe neașteptat și care l-au pus pe cel în cauză în situația de a nu putea suporta transportul până la sediul instanței.

În cazul în care partea s-a găsit în imposibilitatea de a se prezenta la termenul de judecată, are obligația să încunoștințe instanța despre această împiedicare. Dacă nu și-a îndeplinit această obligație, lăsând ca procesul să fie soluționat în lipsa sa, partea este în culpă și nu îi mai este îngăduit să atace hotărârea atunci când constată că soluția nu îi este favorabilă.

Sub acest ultim aspect, împiedicarea de încunoștințare a instanței de apel este datorată unor situații care au întrerupt nu numai posibilitățile de transport, dar și comunicările prin poștă, telegraf, fax, telefon etc. În cele mai multe cazuri, mai ales în actualele condiții de dezvoltare a multiplelor sisteme de comunicații (telefonie

^[1] I. NEAGU, M. DAMASCHIN, A.V. LUGAN, *op. cit.*, p. 716.

fixă și mobilă, fax, telegraf, curierat rapid, internet etc.), împrejurarea care face imposibilă prezentarea părții la proces nu afectează posibilitatea de a încunoștința instanța despre situația intervenită.

În raport cu cele menționate, se apreciază că susținerile contestatorului, în sensul că a fost într-o situație care l-a pus în imposibilitate de a se prezenta la instanța de apel, precum și în imposibilitatea de a încunoștința instanța despre această situație, sunt neîntemeiate. Din actele medicale depuse la dosar nu rezultă că inculpatul (prezentul contestator) s-ar fi aflat într-o situație care l-ar fi pus în imposibilitate de a încunoștința instanța despre această împiedicare.

6. Contestație în anulare. Cazul prevăzut în art. 426 lit. b) CPP. Existența probelor privind o cauză de încetare a procesului penal (împăcarea)

*Înalta Curte de Casație și Justiție, Secția penală,
decizia nr. 828 din 12 iunie 2015^[1]*

Dacă inculpatul, care nu se află în niciuna dintre ipotezele prevăzute în art. 231 alin. (1) CP, a fost condamnat pentru săvârșirea infracțiunii de instigare la furt calificat prevăzute în art. 47 raportat la art. 228-229 alin. (1) CPP, deși existau probe cu privire la împăcare – cauză de încetare a procesului penal –, este incident cazul de contestație în anulare prevăzut în art. 426 lit. b) CPP, întrucât, în conformitate cu dispozițiile art. 231 alin. (2) CP, în cazul faptelor prevăzute la art. 228 (furt), art. 229 alin. (1), alin. (2) lit. b) și c) (furt calificat) și art. 230 (furt în scop de folosință), împăcarea înlătură răspunderea penală.

✍ În prezent, în urma modificării art. 231 CP prin Legea nr. 274/2020, nu mai este posibilă împăcarea în cazul furtului calificat prevăzut de art. 229 din același cod.

7. Contestație în anulare. Cazul prevăzut de art. 426 lit. b) CPP. Împăcare

*Curtea de Apel Ploiești, Secția penală,
decizia nr. 578 din 5 mai 2016^[2]*

Examinând contestația inculpatului prin prisma criticilor formulate de acesta, dar și a dispozițiilor legale care au fost invocate ca temei pentru admiterea ei, se constată că, într-adevăr, în speță subzistă cazul de contestație în anulare prevăzut

^[1] I. NEAGU, M. DAMASCHIN, A.V. LUGAN, *op. cit.*, p. 718.

^[2] www.rolii.ro.

de art. 426 lit. b) CPP, drept care aceasta va fi admisă, pentru motivele care se vor arăta în continuare:

Prin sentința penală nr. 153 din 29 iunie 2015 a Judecătoria Vălenii de Munte, contestatorului i s-au aplicat mai multe pedepse cu închisoarea pentru săvârșirea unor infracțiuni de furt calificat, dispunându-se ca în final acesta să execute 3 ani închisoare, în condițiile prevăzute de art. 91 alin. (1) CP, adică prin suspendarea sub supraveghere a executării pedepsei aplicate acestuia.

Sentința a fost menținută în apel prin decizia nr. 945 din 13 octombrie 2015 a Curții de Apel Ploiești, prin respingerea ca nefondat a apelului declarat de inculpat.

Cu privire la aspectul invocat de către contestator, s-a arătat că acesta s-a împăcat cu persoana vătămată S.D. și nu mai are nicio pretenție de la aceasta, împăcarea vizând numai aspectul pretenției.

Potrivit art. 426 lit. b) CPP, constituie un caz de contestație în anulare situația în care inculpatul a fost condamnat, deși existau probe cu privire la o cauză de încetare a procesului penal.

În cauză, se constată că există o declarație autentificată a persoanei vătămate din care reiese că aceasta s-a împăcat cu inculpatul. Astfel, în dosarul penal al Tribunalului Prahova cu nr. XXXXX/XXX/2015/a1, prin care s-a soluționat o contestație a inculpatului B.A. la măsura preventivă a acestuia, există declarația autentificată sub nr. 285 din 12 februarie 2015 prin care persoana vătămată S.D., în conformitate cu dispozițiile art. 231 alin. (2) CP, arată că nu mai are nicio pretenție de la inculpat, întrucât s-a împăcat cu acesta. Se constată că împăcarea părților a făcut referire la dispozițiile art. 231 alin. (2) CP, care prevăd că, în cazul infracțiunilor de furt sau furt calificat, „împăcarea părților înlătură răspunderea penală”.

În condițiile arătate, este evident că împăcarea părților a vizat și latura penală a cauzei, aceasta fiind de fapt și una dintre trăsăturile esențiale ale împăcării în situația în care ea este prevăzută de lege (cum este cazul și în speță), în sensul că este totală și necondiționată și privește atât latura penală, cât și latura civilă a cauzei.

Având în vedere cele arătate, în baza dispozițiilor art. 432 alin. (1) raportat la dispozițiile art. 426 lit. b) CPP, curtea va admite contestația în anulare formulată de inculpatul B.A., va desființa decizia penală nr. 945 din 13 octombrie 2015, pronunțată de Curtea de Apel Ploiești, iar potrivit dispozițiilor art. 421 pct. 2 lit. a) CPP, va admite apelul declarat de același inculpat împotriva sentinței penale nr. 153 din 29 iunie 2015, pronunțată de Judecătoria Vălenii de Munte, pe care o

va desființa în parte, în latură penală, numai cu privire la inculpatul B.A., și, rejudicând pe fond, va descompune pedeapsa rezultantă în pedepsele componente.

✍ În prezent, în urma modificării art. 231 CP prin Legea nr. 274/2020, nu mai este posibilă împăcarea în cazul furtului calificat prevăzut de art. 229 din același cod, însă speța își păstrează valabilitatea în privința infracțiunilor prevăzute la art. 228 (furtul) și art. 230 CP (furtul în scop de folosință).

8. Contestație în anulare. Cazul prevăzut în art. 426 lit. d) CPP. Incompatibilitate

*Curtea de Apel București, Secția I penală,
Decizia nr. 1050 din 4 septembrie 2015^[1]*

Cazul în care se poate formula contestație în anulare prevăzut de art. 426 lit. d) teza a II-a CPP vizează situația în care la judecarea cauzei a participat un judecător în privința căruia a existat un caz de incompatibilitate, iar art. 64 alin. (1) lit. f) CPP prevede un caz de incompatibilitate în situația în care există o suspiciune rezonabilă că imparțialitatea judecătorului este afectată.

Curtea constată că aspectul invocat de contestator nu este unul nou, necunoscut părților, ci a fost analizat în cursul judecării apelului, atât prin respingerea cererii de abținere prin încheierea din 2 iunie 2015, cât și prin respingerea cererii de recuzare prin încheierea din 3 iunie 2015.

Curtea apreciază că, în prezenta cauză, incompatibilitatea judecătorului care a soluționat cauza poate fi analizată în calea extraordinară de atac, în concret contestație în anulare, numai în măsura în care asupra aspectului invocat de contestator nu s-a pronunțat anterior o soluție de către instanța de apel. În caz contrar, motivele invocate de contestator ar tinde la reaprecierea și rejudicarea unui aspect care a fost deja stabilit cu autoritate de lucru judecat, analizat de instanța de apel, în consecință, la crearea în mod artificial a unei căi suplimentare de atac.

Potrivit art. 68 alin. (7) CPP, încheierea prin care se soluționează abținerea ori recuzarea nu este supusă niciunei căi de atac. Astfel, criticarea în cadrul unei contestații în anulare a soluției date prin încheierea de soluționare a declarației de abținere este inadmisibilă.

^[1] I. NEAGU, M. DAMASCHIN, A.V. LUGAN, *op. cit.*, p. 718.

De asemenea, pe calea contestației în anulare nu se poate analiza modul de soluționare a cererii de recuzare respinse ca inadmisibilă de completul de judecată recuzat.

Având în vedere toate aceste aspecte, Curtea constată că prin formularea contestației în anulare se invocă în mod formal art. 426 lit. d) teza a II-a CPP, urmărindu-se, practic, promovarea unei căi de atac atât împotriva încheierii din data de 2 iunie 2015 prin care s-a respins ca nefondată declarația de abținere a domnului judecător A., cât și împotriva încheierii din data de 3 iunie 2015 prin care a fost respinsă ca inadmisibilă cererea de recuzare a judecătorului A.

Față de cele expuse, în baza art. 431 CPP, va respinge ca inadmisibilă în principiu contestația în anulare formulată.

9. Contestație în anulare. Cazul prevăzut de art. 426 lit. e) CPP

*Curtea de Apel Bacău, Secția penală,
decizia nr. 778 din 7 iulie 2016^[1]*

Soluționarea celor două apeluri a avut loc fără ca inculpatul B.C. să fie prezent, deși acest lucru era obligatoriu. Potrivit relațiilor aflate la dosar, acesta a fost depus în Penitenciarul Rahova la data de 27 februarie 2016, deci cu aproximativ o lună înainte de a se pronunța decizia penală atacată.

Potrivit dispozițiilor art. 420 alin. (2) CPP, judecarea apelului nu poate avea loc decât în prezența inculpatului, când acesta se află în stare de deținere.

Cum situația-premisă este îndeplinită, cazul de contestație în anulare prevăzut de art. 426 lit. e) CPP, respectiv judecata a avut loc fără participarea inculpatului, când aceasta era obligatorie, potrivit legii, se dovedește întemeiat, astfel că se impun, în baza art. 432 alin. (1) CPP, admiterea contestației în anulare formulate de contestatorul B.C. și desființarea deciziei penale nr. 355 din 22 martie 2016, pronunțată de Curtea de Apel Bacău. Se vor dispune anularea formelor de executare și punerea în libertate a inculpatului B.C., dacă nu este arestat sau deținut în altă cauză.

^[1] www.rolii.ro.

10. Contestație în anulare. Cazul prevăzut de art. 426 lit. h) CPP

*Curtea de Apel Galați, Secția penală,
decizia nr. 812/A din 17 august 2016^[1]*

Conform dispozițiilor legale în materie, contestația în anulare poate fi formulată doar în cazurile strict și limitativ prevăzute de art. 426 lit. a)-i) CPP. Contestațtoarea a invocat mai multe motive în argumentarea contestației în anulare, însă nu a indicat în mod explicit temeiul de drept în care ar putea fi materializat fiecare dintre acele motive, rezumându-se a indica la modul general art. 426 CPP.

În concret, prin raportare la actele și lucrările dosarului, se constată că în speță este incident doar cazul reglementat de art. 426 lit. h) CPP, în sensul că „instanța de apel nu a procedat la audierea inculpatului prezent, dacă audierea era legal posibilă”.

În speță, pe parcursul soluționării cauzei în apel, inculpata a fost prezentă în instanță, la termenele de judecată din data de 12 ianuarie 2016 și, respectiv, din data de 5 februarie 2016.

La termenul de judecată din data de 12 ianuarie 2016 s-a impus amânarea judecării cauzei, întrucât apărătorul ales al inculpatei C.V. a solicitat acordarea unui nou termen, deoarece la acea dată se afla la IPJ Brăila. La termenul de judecată din data de 5 februarie 2016, când au avut loc dezbaterile, inculpata a fost prezentă, a fost asistată de avocatul ales, însă instanța de apel nu a procedat la audierea acesteia.

Din încheierea de ședință din data de 5 februarie 2016 nu rezultă manifestarea unui eventual refuz al inculpatei de a fi audiată, dar nici împrejurarea că instanța de apel ar fi adus în discuție necesitatea audierii acesteia conform art. 420 alin. (4) CPP.

Celelalte motive invocate de contestatoarea în susținerea contestației în anulare sunt nefondate. În concret, nu există aspecte pertinente care să susțină afirmațiile contestatoarei în sensul că a fost condamnată, deși existau probe cu privire la o cauză de încetare a procesului penal. De altfel, contestațtoarea nu a indicat în mod explicit acele probe care ar fi impus încetarea procesului penal, dar nici cazurile reglementate de art. 16 alin. (1) CPP în baza cărora s-ar fi impus adoptarea respectivei soluții de încetare a procesului penal.

^[1] www.rolii.ro.

De asemenea, actele aflate la dosarul cauzei, respectiv încheierea de dezbateri din data de 5 februarie 2016 și decizia penală contestată, nu confirmă împrejurarea că la dezbateri a participat un complet de judecată, iar hotărârea a fi fost adoptată de un alt complet de judecată.

Celelalte motive invocate de contestatoare, referitoare la modalitatea în care s-a desfășurat cercetarea judecătorească, nu se circumscriu niciunui dintre cazurile reglementate la art. 426 lit. a)-g) și i) CPP.

Față de cele de mai sus, ca urmare a incidenței cazului reglementat la art. 426 lit. h) CPP, se va admite contestația în anulare formulată de contestatoarea C.V. Se va desființa în parte decizia penală nr. 149 din 5 februarie 2016 a Curții de Apel Galați, pronunțată în dosarul nr. XXXXX/196/2012, doar în ceea ce o privește pe contestatoarea C.V. Se va dispune rejudecarea apelului declarat de contestatoarea C.V. împotriva sentinței penale nr. 483 din 24 martie 2015 a Judecătoriei Brăila. Se va stabili termen pentru rejudecarea apelului și se va dispune citarea părților.

11. Contestație în anulare. Cazul prevăzut în art. 426 lit. h) CPP

*Înalta Curte de Casație și Justiție, Secția penală,
decizia nr. 3033 din 25 noiembrie 2014^[1]*

Incidența cazului de contestație în anulare prevăzut în art. 426 lit. h) noul CPP, referitor la ipoteza în care „instanța nu a procedat la audierea inculpatului prezent, dacă audierea era legal posibilă”, se apreciază în raport cu legea procesuală penală aplicabilă la soluționarea recursului (apelului, potrivit Codului de procedură penală actual – n.n.).

Din analiza actelor și lucrărilor dosarului rezultă că inculpatul a fost audiat de către instanța de fond, declarația acestuia regăsindu-se la dosar, iar în fața instanței de apel acesta nu a solicitat audierea sa, ci doar reaudierea unor martori care au depus depoziții în fața instanței de fond și proba cu un martor în circumstanțiere. Aceeași poziție procesuală a fost menținută și în fața instanței de recurs, care nu a dispus audierea inculpatului, din oficiu.

Înalta Curte de Casație și Justiție reține, conform dispozițiilor art. 385¹⁴ CPP anterior, că instanța de recurs verifică hotărârea atacată pe baza lucrărilor și materialului din dosarul cauzei și a oricăror înscrisuri noi, prezentate la instanța de recurs. Ascultarea inculpatului prezent este legal posibilă și obligatorie în situațiile

^[1] I. NEAGU, M. DAMASCHIN, A.V. LUGAN, *op. cit.*, p. 724.

în care acesta nu a fost ascultat de instanțele de fond și de apel, precum și atunci când aceste instanțe nu au pronunțat împotriva inculpatului o hotărâre de condamnare.

Or, pe de o parte, se constată că inculpatul a fost audiat de către instanța de fond, iar, pe de altă parte, că acesta a fost condamnat atât de către instanța de fond, cât și de instanța de apel, situație în care legea procesuală penală aplicabilă la momentul soluționării recursului nu impunea audierea acestuia, motiv pentru care nu se poate reține incidența art. 426 lit. h) CPP.

12. Contestație în anulare. Cazul prevăzut în art. 426 lit. h) CPP. Îndeplinirea de către instanță a obligației prevăzute de art. 420 alin. (4) CPP

*Curtea de Apel Bacău, Secția penală,
decizia nr. 361 din 22 martie 2016^[1]*

La termenul din 3 decembrie 2015, când au avut loc și dezbaterile asupra apelului, după administrarea probelor admise în această etapă a procesului penal, instanța de apel a întreat inculpatul dacă vrea să dea declarație. În concret, instanța de apel a întreat inculpatul dacă are de relatat aspect noi, pe care nu le-a declarat cu ocazia audierii la prima instanță.

Inculpatul a transmis instanței de apel, prin intermediul avocatului ales, că nu are aspecte noi de relatat și tot ce a avut de declarat este cuprins în declarația dată la prima instanță, însă este la dispoziția instanței de apel, dacă aceasta are să îi adreseze întrebări sau nelămuriri. Președintele completului de judecată a precizat că instanța de apel nu are întrebări de adresat inculpatului, declarându-se lămurită asupra cauzei, context în care a considerat apelul în stare de judecată și a trecut la dezbateri.

Curtea constată că instanța de apel și-a exercitat obligația procesuală impusă de art. 420 alin. (4) CPP, în sensul că a întreat inculpatul dacă are de făcut declarații în etapa procesuală a apelului. Întrucât inculpatul a fost audiat în prima etapă a fazei de judecată – prima instanță –, instanța de apel a socotit că se impune audierea inculpatului cu privire la împrejurări sau aspecte noi, neprecizate în declarația din etapa anterioară a judecării. Răspunsul inculpatului a fost clar în sensul că personal nu are de făcut precizări suplimentare, întrucât ce a avut de declarat a spus la prima instanță. Sigur, și-a manifestat disponibilitatea de a

^[1] I. NEAGU, M. DAMASCHIN, A.V. LUGAN, *op. cit.*, p. 725.

răspunde la întrebările pe care instanța de apel ar fi socotit necesar să i le adreseze, însă instanța de apel, neavând întrebări sau aspecte de lămurit prin audierea inculpatului, și-a executat obligația procesuală corelativă dreptului inculpatului de a fi audiat în etapa de judecată a apelului.

13. Contestație în anulare. Cazul prevăzut în art. 426 lit. i) CPP. Lipsa identității de fapte

*Înalta Curte de Casație și Justiție, Secția penală,
decizia nr. 1479 din 29 aprilie 2014^[1]*

Cazul de contestație în anulare prevăzut în art. 426 lit. i) noul CPP referitor la ipoteza în care „împotriva unei persoane s-au pronunțat două hotărâri definitive pentru aceeași faptă” nu este incident dacă faptele cu privire la care s-au pronunțat două hotărâri definitive de condamnare sunt diferite, neexistând identitate de faptă, indiferent dacă încadrarea juridică a faptelor este aceeași.

Verificând actele și lucrările dosarului, se constată că activitatea infracțională a condamnatului a făcut obiectul cercetării judecătorești desfășurate de instanța de judecată în cele două dosare, finalizate prin condamnarea acestuia la pedepse cu închisoarea, în prezent acesta fiind încarcerat. Instanța constată însă că faptele care au fost deduse judecătii în aceste dosare nu sunt aceleași, chiar dacă au aceleași încadrări juridice, actele materiale din primul dosar fiind comise în perioada mai-aprilie 2007, iar cele din al doilea dosar în perioada noiembrie 2009-noiembrie 2010. În același timp, se constată că nici persoanele implicate în activitățile infracționale deduse judecătii nu sunt aceleași.

Așadar, contestatorul a fost condamnat pentru fapte diferite, iar activitatea infracțională s-a desfășurat pe perioade diferite ca interval de timp. În acest context, constatând că nu există identitate în ceea ce privește obiectul dosarelor și părțile implicate, nu se poate afirma că, prin condamnarea suferită de contestator în al doilea dosar, a fost încălcat principiul autorității de lucru judecat al hotărârii date de instanța de judecată în primul dosar.

^[1] I. NEAGU, M. DAMASCHIN, A.V. LUGAN, *op. cit.*, p. 726.

III. GRILE

1. Contestația în anulare:

a) poate fi exercitată când sentința a fost pronunțată de un alt complet decât cel care a luat parte la dezbaterile cauzei în primă instanță;

b) poate fi exercitată când instanța a pronunțat o pedeapsă în alte limite decât cele prevăzute de lege;

c) dacă se întemeiază pe existența autorității de lucru judecat și este întemeiată, instanța care admite contestația va desființa întotdeauna ultima hotărâre rămasă definitivă.

2. Contestația în anulare pe motiv că judecata în apel a avut loc fără citarea legală a unei părți:

a) poate fi introdusă de oricare dintre părți, inclusiv de procuror;

b) poate fi introdusă în termen de 30 zile de la data comunicării deciziei instanței de apel;

c) este de competența instanței de apel care a pronunțat hotărârea a cărei anulare se cere.

3. Calea extraordinară de atac a contestației în anulare:

a) este admisibilă dacă sentința atacată a fost pronunțată de un alt judecător decât cel care a luat parte la dezbaterile în fond a cauzei;

b) nu poate avea ca obiect o încheiere prin care judecătorul de drepturi și libertăți a dispus luarea arestării preventive față de inculpat;

c) declarată de inculpatul nelegal citat la termenul la care a avut loc judecata apelului, după expirarea termenului de 30 de zile de la comunicarea deciziei, nu va fi respinsă ca neîntemeiată.

4. În calea extraordinară de atac a contestației în anulare:

a) o cerere de contestație în anulare formulată cu nerespectarea termenului prevăzut de lege va fi respinsă ca tardivă în procedura admiterii în principiu;

b) până la soluționarea contestației în anulare, executarea hotărârii se suspendă, cu condiția admiterii în principiu a cererii de contestație în anulare;

c) hotărârea pronunțată în procedura examinării admisibilității în principiu a contestației în anulare formulate împotriva unei sentințe pentru care nu este prevăzută o cale de atac nu poate fi supusă apelului.

5. Sunt supuse contestației în anulare:

- a) hotărârile penale definitive pronunțate în primă instanță, dacă se invocă motivul decurgând din caracterul nepublic al ședinței de judecată;
- b) încheierile judecătorului de cameră preliminară;
- c) sentința penală prin care inculpatul a fost condamnat, în ciuda existenței probelor privind o cauză de încetare a procesului penal, chiar dacă nu a fost atacată cu apel în condiții de legalitate.

6. Poate formula contestație în anulare:

- a) partea civilă care nu a fost asistată de avocat la judecata apelului;
- b) persoana vătămată, oricare ar fi cazul de contestație în anulare invocat;
- c) procurorul, atunci când judecata în apel a avut loc fără participarea sa.

7. În ceea ce privește procedura de judecată a contestației în anulare:

- a) instanța sesizată poate dispune, chiar și din oficiu, suspendarea executării hotărârii atacate, prin încheiere definitivă;
- b) presupune, ca primă etapă, verificarea admisibilității în principiu, inclusiv din perspectiva respectării termenului de declarare;
- c) încheierea de admitere în principiu este supusă căii de atac aplicabile hotărârii atacate.

8. Contestația în anulare:

- a) poate fi introdusă oricând în unele cazuri expres prevăzute de lege;
- b) introdusă în termen de 10 zile de la comunicarea sentinței, pentru pronunțarea unei soluții de condamnare, deși existau probe cu privire la o cauză de încetare a procesului penal, va fi calificată drept apel;
- c) pentru motivele prevăzute de art. 426 lit. a) și c)-h), poate fi introdusă în termen de 30 de zile de la comunicarea minutei deciziei instanței de apel.

9. Contestația în anulare declarată în termen de inculpatul A.B. împotriva deciziei de condamnare la o pedeapsă privativă de libertate:

- a) va fi respinsă ca inadmisibilă dacă motivul invocat este reprezentat de neparticiparea procurorului la judecata cauzei;
- b) va fi respinsă ca inadmisibilă dacă motivul invocat este reprezentat de neaudierea sa de către instanța de apel, în cazul în care se constată că a invocat dreptul la tăcere pe parcursul judecării cauzei;

c) va fi respinsă ca inadmisibilă dacă motivul invocat este reprezentat de nelegala citare a persoanei vătămate la judecată.

10. Instanța competentă să soluționeze contestația în anulare:

a) este prima instanță, în cazul în care este invocată prescripția răspunderii penale, dacă apelul declarat de inculpat a fost respins ca neîntemeiat;

b) este instanța de apel dacă apelul declarat a fost respins ca tardiv și dacă contestatorul invocă autoritatea de lucru judecat;

c) este instanța de apel în cazul în care condamnatul decedase anterior judecării apelului formulat de către procuror împotriva sentinței de condamnare, certificatul de deces aflându-se la dosarul cauzei.